

Aleea cu pergole

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
SI ADMINISTRATIEI PUBLICE

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013
Strada Apolodor nr. 17, București, Sector 5
Telefon 0372 111 409, fax 0372 111 630
www.mdrap.ro
info@mdrap.ro

Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
Organism Intermediar pentru Turism - Programul Operațional Regional 2007-2013
Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Poarta C, București, sector 1
Telefon 0372 144 000, fax 0372 144 001

Consiliul Local al orașului Băile Govora
Str. Tudor Vladimirescu, nr. 75-77, Băile Govora, județul Vâlcea, telefon 0250 770 460, fax 0250 770 800
www.primaria-baile-govora.ro
primaria@primaria-baile-govora.ro

Material gratuit!
Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de
Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

© 2013 Primăria Băile Govora

Dezvoltarea și consolidarea turismului din orașul Băile Govora
prin promovarea potențialului turistic local
Consiliul Local al orașului Băile Govora
ianuarie 2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Păstrați mediul curat pentru o viață sănătoasă!

OBIECTIVE TURISTICE DIN STAȚIUNEA BALNEARĂ BĂILE GOVORA SI ÎMPREJURIMI

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Stațiunea balneoclimaterică Băile Govora este așezată în zona Subcarpaților Getici ai Vâlciei, la 18 km. de capitala județului, fiind străjuită de dealurile Piscupia la sud-vest, Baba Floarea la vest, Păușești și Bârlogului la nord-vest, Huniei la nord, Tătarul și Stogșor la est.

Suprafața întregii localități este de 1.379 ha și mai cuprinde satele Curăturile și Gătejești. Populația localității era în anul 2008 de 3.001 locuitori. A devenit comună urbană în 1927, iar în anul 1930 a fost declarată oraș.

Din punct de vedere geografic, orașul se găsește la intersecția paralelei $45^{\circ} 5' 49''$ latitudine nordică, cu meridianul $24^{\circ} 9' 20''$ longitudine estică.

Din punct de vedere al împărțirii administrativ-teritoriale, în cadrul limitelor stabilite în anul 1968, orașul se învecinează la nord-est cu comuna Bunești, la nord cu comuna Stoenеști, la nord-vest cu comuna Pietrari, la vest cu comuna Păușești, la sud-vest cu comuna Frâncești și la sud-est cu comuna Mihăești. Băile Govora sunt drenate pe o lungime de aproape 2 km. de pârâul Hința care izvorăște din apropierea dealului Păușești și se varsă în pârâul Govora, având ca afluenți pe malul stâng, pâraiele Bârlogeanu și Valea lui Țigănilă. Pârâul Hința este canalizat parțial începând de la Izvorul Ferdinand și până la podul de pe strada Pieții, pe o distanță de aproximativ 1 km. Altitudinea la care se afla stațiunea este de 330-380 m.

Orașul Băile Govora este situat la 18 km. de Rm.Vâlcea și la 12 km. nord-vest de gara C.F.R. Govora, de pe linia ferată Sibiu-Piatra Olt, respectiv la 110 km. de Sibiu, 119 km. de Craiova, 75 km. de Piatra Olt și 200 km. de București. La 3 km. de stațiune trece șoseaua națională Rm.Vâlcea - Țîrgu Jiu (DN 67). Stațiunea este deservită de autobuze care circulă pe traseul Rm.Vâlcea - Băile Govora și retur. De asemenea, stațiunea este legată prin linie de autobuze și de București (200 km) prin curse directe.

AGREMENTUL TURISTIC, PARTE COMPONENTĂ A TRATAMENTULUI BALNEAR

Plimbări prin stațiune și obiective turistice

"Natura a fost darnică cu stațiunea Băile Govora prin parcurile și pădurile din jur. Băile Govora prezintă o îmbinare fericită a apelor lecuitoare cu odihna minții și cu plăcuta mângâiere a ochilor. De jur împrejur privirea se rotește pe ecranul înviorător al verdelui viguros de pădure. Unde întorci ochii numai de el dai. Când îi ridici în sus întâlnești albastrul cerului invariabil, dar recreator din toate punctele de vedere. Verde și albastru sunt cele două culori fundamentale care pătrund, întăresc trupul, dar și sufletul."

Așa descrie profesorul I. Simionescu aceste minunate locuri ale Govorei. Într-adevăr, verdeața și albastrul-bleu, sunt culori prin excelență odihnitoare. Din orice hotel sau pensiune ai locui, în câteva minute pașii te duc în liniștea adevărată a pădurii de fag, molid, pin și salcâm. Soarele nu tocmai fierbinte, pădurea ce curăță și ozonizează aerul, băile de aer și soare, sunt condiții minunate pentru recreerea celor obosiți, chiar fără boli reumatice sau ale căilor respiratorii. Să folosim, deci, darurile naturii căci pădurea ne lecuiește prin întremare sufletească, prin liniște deplină, ne înviează.

Pentru cei ce duc o viață sedentară, datorită ocupației, drumul de la bazele de tratament până la locul de cazare e prilej de dezmoșnire a mușchilor, fără voie ei făcând ucenicia turismului.

Dealurile din împrejurimi ademenesc la turism pe cei care nu sunt deprinși cu umblatul. Cine merge 5-6 km pe zi în acest cadru de pădure contribuie el însuși la securitatea sănătății sale. Cine nu știe că drumeția este și sănătate și mai cu seamă în mediu de pădure? Se înțelege că pentru cei care nu știu alt drum decât pe acel de acasă la birou și înapoi este un exercițiu obositor, chiar plimbarea prin parc.

Pe cărări și pe scări, printre flori și arbori se coboară către centrul stațiunii, la magazine, de unde, pe lângă piață și te poți duce, pe traseul de cură balneară în localitatea componentă Curături, și, mai departe spre Mănăstirea Surpatele. Apoi, la înapoiere, urci pe potecă pe lângă vila Silva, te întorci pe o cărare prin pădurea de fag pe la izvorul de cură internă și înapoi la băi.

E un drum circular, o adevărată excursie pentru cel cu mușchii sleiți din cauza automobilului sau a vieții de oraș. Cu eforturi zilnice gradate, se pot face, însă, drumuri mai lungi care nu sunt lipsite de frumusețe. Așa bunăoară, în spatele pavilionului Silva te bucuri în apusul de soare de jocul de lumini în pădurea de fag, care ți-amintește vestitul tablou al lui Andreescu.

Asemenea mici excursii se pot face zilnic. Sunt exerciții minunate care măresc eficacitatea tratamentului balnear. Osteneala îți este răsplătită chiar dacă urci Dealul Baba-Floarea care te îmbie într-una prin frumusețea și bogatele păduri prin care mergi. Baba-Floarea e un deal izolat ce poate servi drept țință pentru excursii celor care și-au făcut ucenicia umblatului prin împrejurimile stațiunii. Cărruia duce întâi prin umbroasa pădure de fag, apoi prin aceea cu miros de rășină de pini plantați și apoi de salcâmi. Treci pe lângă ogoare, printre livezi de prun, te bucuri de verdeața pășunilor, de la o fântână prinzi a urca pe o cărare în serpentină, apoi în umbră de copaci până ce ajungi sus pe vârf, de unde ești răsplătit de osteneală prin priveliștea ce ți se desfășoară asupra munților și dealurilor nu numai din județul Vâlcea. De aici se văd Carpații sudici cu vârfurile lor, despicătura Oltului se arată prin întreruperea creștelor lângă Cozia, iar către apus se înalță impozant Parângul ca un glob uriaș, pe

care pădurile, norii și lumina soarelui pictează tablouri. Să urci înainte de răsăritul soarelui și să stai până după asfințit și ce încântat ai fi și ce bucurie când vei vedea schimbarea decorului prin jocul luminii, una din plăcerile peisajelor muntoase văzute din depărtare. Și mai deplină va fi încântarea și bucuria dacă ai și un binoclu. În drum dai de un izvor de apă vie, apă biologică, pe care o bei cu nesaț, cu adevărat dătătoare de sănătate. Și mai sunt și alte izvoare cu astfel de ape în pădurile din jurul stațiunii.

Mai poți merge pe lângă Silva și ajungi în cătunele din jur ca: Cernele, cu izvoare de apă vie și un izvor sulfuros-bicarbonat-calcic-magnezian, izvorul de viață lungă de la Rădăuți. Cetățenii din casele din jur l-au băut în loc de apă potabilă și nu prea au suferit de boli, au decedat la vârste înaintate, unii chiar peste 90 de ani.

Un alt drum tot prin pădure te duce la un sătuc numit Curături. Veți vedea ogrăzi cu pomi fructiferi: meri, peri, pruni, etc. Ce frumos și ce încântător este peisajul în timpul înfloriturii!

Pentru cei care preferă bicicleta în locul mersului pe jos, pe lângă traseul de cură balneară se poate practica ciclismul, pe pista special amenajată, prin pădure, spre satul Curături.

După atâta mișcare în natură, puteți vizita obiectivele turistice din stațiune. Este de preferat să aveți un ghid local pentru a afla cât mai multe despre istoria acestora, despre anumite legende născute în jurul lor.

Parcul central sau parcul balnear (al băilor).

Parcul stațiunii este cea mai spiritualizată zonă a localității, aici fiind amplasate cele mai multe monumente arhitectonice și comemorative, trăind într-o perfectă simbioză cu cele ale naturii. Cele mai reprezentative monumente de sculptură sunt ale medicilor Nicolae Popescu-Zorileanu și Haralambie Botescu precum și bustul lui I. C. Brătianu.

Parcul Băilor se întinde pe o suprafață de 20,5 hectare, teren care a fost răscumpărat de la localnicii din comuna Păușești Otăsău prin achitarea unor sume de bani sau prin schimburi.

Acest perimetru a constituit leagănul stațiunii balneare Govora, deoarece aici s-a ridicat în perioada 1882-

1894, primul stabiliment de băi și primele spații pentru cazarea pacienților, constituite într-un număr de trei hoteluri numerotate de la 1 la 3: „Hotelul Statului nr. 1”, „Hotelul Statului nr. 2”, „Hotelul Statului nr. 3”, dintre care în prezent mai există două, „Hotelul Statului nr. 1”, care se păstrează sub înfățișarea originală și „Hotelul Statului nr. 2” (actuala Vilă nr. 9). În zona parcului a fost amplasată, de doctorul colonel Nicolae Popescu-Zorileanu, o „ambulanță militară rurală”, constituită dintr-o companie de veterani ai Războiului de Independență din anul 1877, care au urmat tratamente cu apele minerale de la Govora. Vegetația forestieră din perimetru a fost defrișată și s-au executat lucrări de captare și înmagazinare a apelor minerale, lucrări conduse de inginerul de mine Hiranlic Bochet, de origine francez, în funcția de inginer șef fiind C. M. Mironescu.

În apropiere de aceste izvoare a fost ridicat un prim stabiliment de băi, rezervoare pentru apele minerale extrase. Concomitent au fost construite cele 3 hoteluri ale Statului.

La început, amenajarea parcului a fost sumară, fiind trasate doar câteva alei care făceau legătura între hoteluri, stabilimentul de băi și șoseaua către comuna Păușești. Aleile erau acoperite cu piatră mărunță de râu și din loc în loc erau plantate bănci din lemn de mesteacăn alb. Intrarea în parc se făcea printr-un portal confecționat din același material pe care erau inscripționate cuvintele „Băile Govora”. Acest portal a fost menținut timp de aproape 30 de ani și a fost înlocuit cu un altul din fier. Același lemn de mesteacăn a fost folosit la executarea unor pergole,

Fântâna din parcul balnear

construcții ornamentale amplasate din loc în loc. În anul 1923, au fost înlocuite gardurile din lemn de mesteacăn cu altele din stejar și fag, pe o lungime de 530 m.

Imediat după intrare, în partea stângă, se afla sonda nr. 2, una dintre primele sonde săpate pentru extragerea iodului. A fost forată în zona unde „Societatea Johann Klauss & Company” a săpat puțurile în căutarea petrolului, în anul 1878, puțuri care au fost abandonate

și predate primăriei comunei Govora.

După anul 1910, când a fost înființată „Societatea Govora-Călimănești”, parcul a cunoscut o puternică revigorare, fiind amenajat de specialistul francez A. Pinard. Imaginile din ilustratele de epocă prezintă noua înfățișare a parcului cu alei redesenat, aranjamente florale în care se putea citi cuvântul „Govora”, agave și multe specii de arbuști și arbori ornamentali, plantați după criterii științifice. Pentru

Cascada din parcul balnear

a putea înnoi anual florile și pentru depozitarea în anotimpul rece a speciilor sensibile, „Societatea Govora-Călimănești” a amenajat o seră de flori în amplasamentul existent.

În perioada de după anul 1955, parcul a fost întreținut de câțiva muncitori sezonieri care erau conduși de specialistul horticol Constantin Gogălea. Acesta a studiat în Franța și a continuat ideea precursorului francez. În perioada

1930-1950, în colaborare cu specialiști de la „Societatea Progresul Silvic” au fost plantate și aclimatizate specii florale de arbuști și arbori special selecționate ca pe lângă aspectul estetic să contribuie la ionizarea microclimatului și crearea unui mediu sanogen, adjuvant al tratamentului. Cele mai numeroase sunt speciile de conifere: molid, pin (*Picea excelsa*), larice (*Larix deciduas*), ienupăr, sădite în zona hotelurilor și din abundență castani (*Aesculum hippocastanum*) în zona fostului și actualului „Stabiliment de Băi”.

În zona de agrement, lângă chioșcul de muzică și „Cinematograf” se aflau agave, chiparoși de baltă (*Taxodium disticum*), salcâm japonez (*sophora japonica*) și salcâm galben (*Caragana arborescens*), din care astăzi mai există doar un exemplar. Climatul blând a permis adaptarea și altor specii de arbuști ornamentali ca liliacul

(Syringa Vulgaris), trâmbița sau "luleaua turcului" (Tecoma radicans), la intrarea în parc glicină (Wisteria sinensis) și mai multe exemplare de magnolii (Magnolia Stelata), în vecinătatea „Hotelului Palace”. Aleile erau străjuite de un gard viu din arbuști ornamentalii iar cele abrupte erau prevăzute cu trepte de lemn și mână curentă inițial confecționată din mesteacăn alb. Tot în această perioadă, în parc au fost amplasate elemente decorative cu specific local: mai multe vase din lut ars de diferite mărimi, cărora pe parcurs li s-au adăugat alte vase și ghivece din beton, ornamentate cu plăcuțe din mozaic în diferite culori. După cum rezultă din fișele medicale în anii 1955-1975, aleile au fost marcate și numerotate, iar medicii indicau parcurgerea anumitor trasee în scop terapeutic (cura de teren).

În zona parcului au fost construite, încă de la începutul existenței stațiunii cele mai importante clădiri: "Stabilimentul Băilor" (cel vechi și cel nou), cele 3 hoteluri ale Statului, „Clădirea Administrației”, „Hotelul Palace” și „Cazinoul”. Tot aici au fost amplasate monumentele ridicate în memoria personalităților marcante care au contribuit la înființarea și dezvoltarea stațiunii balneare Govora: bustul lui „I.C. Brătianu”, bustul doctorului „Nicolae Popescu-Zorileanu”, bustul doctorului „Haralambie Botescu”.

Actualmente parcul balnear a fost reabilitat în cadrul unui proiect finanțat prin Programul Operațional Regional prin refacerea aleilor, iluminatului public, mobilierului urban, plantarea de noi specii de flori, arbori și arbuști. De asemenea a fost reabilitat chioșcul de muzică pentru fanfară, fântâna arteziană, statuile și a fost construit un alpinariu în prelungirea fântânii arteziene precum și un miniamfiteatru în aer liber pentru diferite evenimente artistice.

Pavilionul central de băi

Pavilionul de băi, este amplasat pe o terasă largă, mărginită la sud de pâraul Hința și la nord de restul parcului și aleea ce urcă spre Policlinică ("Hotelul Statului nr. 1"). A fost construit în perioada 1911-1912 după planurile arhitectului Ernest Doneaud, sub conducerea inginerilor Puklicky și Brătescu fiind dat în folosință în anul 1914. Finalizarea clădirii s-a desfășurat etapizat din cauza războiului și a distrugerilor din timpul ocupației germane. Pavilionul are forma literei E. Fațada principală are un turn central și două secundare care îl flanchează și care scot edificiul din plan cca 10 m, încadrând acoperișul scărilor. Turnul central depășește cu mult șarpanta, având, sub

acoperișul său tronconic, un brâu, o friză din cărămidă roșie zidită drept și pe înălțime, urmată de o cornișă prelungită cu o grindă ce acoperă golurile ferestrelor. Peste acoperișul abrupt, întrerupt de lucarne, se înalță un al doilea turn, de dimensiuni mai reduse cu oculus-uri, în loc de ferestre, și cu un element de vârf, specific stilului rococo. Încărcătura decorativă arhitecturală împrumută ansamblului, în partea lui centrală, ceva din înfățișarea unui templu budist. Particularitățile arhitecturale, între care frapantă este încărcătura decorativă, negeneralizată, însă, indică apartenența edificiului la stilul rococo, ce reprezintă

ultima fază de evoluție a arhitecturii baroce.

Inițial Stabilimentul de Băi avea 145 de cabine iar în 1914 sub conducerea doctorului H. Botescu a fost înființat "Institutul de Fizioterapie". Aici pe lângă cunoscutele aparate de tratament cu electricitate statică au fost instalate aparate de electroterapie de construcție germană și chiar o instalație „Roentgen”.

În perioada 1919-1921 au fost instalate 19 cabine de băi de clasa I rămase neterminate din cauza războiului iar în perioada 1923-1924 s-a refăcut instalația „Roentgen”, au fost puse în funcțiune cabinele de aer comprimat și au fost instalate aparate de diatermie la care s-au adăugat aparate cu raze ultraviolete în anul 1927. Cabinele de aer comprimat erau constituite din chesoane din fier asamblate prin nituire în care pacienții respirau un aer la o presiune suprabarică fiind o noutate pe plan european. Aceste proceduri au constituit începutul tratamentului afecțiunilor căilor respiratorii superioare, tratament în care Băile Govora a căpătat o binemeritată reputație. În anii 1921-1923, în acest stabiliment, prin grija Ministerului de Război, s-a tratat și Constantin Țurcanu veteran al Războiului de Independență devenit celebru prin poezia "Peneș Curcanul" scrisă de Vasile Alecsandri.

La nivelul cel mai de jos se făceau tratamentele cu nămol mineral și sapropelic, hidroterapie și băi hidroelectrice. Tot aici au fost amenajate ateliere de întreținere și reparații pentru aparatura electromedicală în care în perioada 1960-1980 au lucrat specialiști și tehnicieni care au constituit nucleul de bază al "Atelierului Județean de Întreținere și Reparații Aparatură Medicală" din Rm. Vâlcea. În holul de la intrarea principală au fost amenajate cabinetele de consultații medicale ale medicilor șefi în care s-au desfășurat activitatea: dr. V. Teodoru-Govora, autorul primei monografii a stațiunii, prof. dr. D. Danielopol, dr. Haralambie Botescu, întemeietorul Institutelor de Fizioterapie de la Govora și Călimănești, dr. Fl. Sărățeanu, dr. Ștefan Cărciumărescu, dr. Virginia Dobjanski, dr. Emil Cociașu, dr. Ion Cismărescu, dr. Virgil Geiculescu, dr. Leonida Ciunganu, dr. Emil Jianu, dr. Eduard Spulber.

Astăzi, clădirea este conservată, urmând ca aceasta să fie reabilitată.

Emblema stațiunii - monument istoric

A fost construit în perioada 1911-1914 după planurile arhitectul E. Doneaud sub conducerea acelorași ingineri. Arhitectura îmbină armonios stilul rococo, baroc, clasic, renascentist cu elemente decorative ale stilului popular românesc. Stilurile ce se întrepătrund și se armonizează se încadrează în academismul francez (eclectism), care se va manifesta în arhitectura românească până la primul război

mondial. Are șapte nivele: primul nivel zidit în piatră cioplită, puțin ridicat deasupra solului, este înălțat pe o placă de plumb, așezată pe o rețea de rulouri metalice pentru amortizarea mișcărilor seismice. Nivelul doi este cel mai înalt, fiind despărțit de celelalte de un brâu, care se repetă sub al șaselea nivel, divizând fațada principală în trei registre diferite prin dispunerea ușilor și

ferestrelor. La parter ușile și ferestrele au partea superioară semicirculară, cu ancadramente din profiluri executate în tencuială. La turnul central și în partea estică, ferestrele devin uși lucrate în linii curbe. Registrul doi se distinge printr-o succesiune de lintouri, balcoane deschise cu balustrade din fier forjat, în formă de liră, și galerii suspendate sprijinite pe console, un element nou al stilului rococo. Alt element decorativ, consolele, care, în succesiunea nivelelor dobândesc aspectul unor stâlpi cuprinși în masa zidăriei (la nivelul teraselor superioare). Al doilea brâu-friză încadrează partea superioară a ferestrelor și ușilor la al cincilea nivel și devine punct de sprijin pentru consolele grupate câte două. Pe acestea se sprijină galeria de la nivelul șase, mărginită de colonete de lemn sculptat, grupate câte două pe fiecare stâlp de sprijin.

Pe orizontală edificiul este delimitat în cinci travei: turnul central, flancat de alte două turnulețe, corespunde intrării principale cu câte un tronson de fiecare parte, pe șapte nivele (al șaselea și al șaptelea fiind complicate cu loggia, cu lucarne și ferestre de redusă dimensiune). Ultimele două tronsoane ieșite din plan printr-un ușor decroș au câte cinci nivele, încheindu-se cu terase mărginite de balustrade pe colonete și stâlpi de cărămidă. Stilul renascentist se remarcă prin larga terasă cu scări ce înconjoară edificiul de la intrarea principală spre latura estică și o parte din latura nordică, unde ferestrele au devenit uși largi și înalte. Peronul acoperit de la fațada nordică este tot în stil renascentist, cu balustrade, coloane și stâlpi pe care se sprijină antablamente fragmentate de colț, cu console suprapuse, sprijinite pe contrafise în arc. Intrarea și ieșirea sunt delimitate de balustrade pline în arc. Stilul baroc abundă prin bogăția ornamentației interioare. Amplasamentul clădirii și dispunerea încăperilor au fost astfel gândite încât fiecare cameră beneficia cel puțin 2 ore zilnic de iluminatul direct al soarelui, astfel încât în perioada respectivă se spunea că la „Govora soarele se închiriază cu ora”. Dotările hotelului erau la nivelul celor mai pretențioase solicitări din acel timp. Existau lifturi pentru persoane și lifturi de serviciu pentru bucătărie între demisol și etajul al IV-lea. Camerele de lux și categoria I aveau baie, apă caldă, apă rece, semnalizare pentru cameristă și aparate de radio.

La nivelul inferior se afla bucătăria, magaziile de alimente, camera frigorifică, cazanele, încălzitoarele pentru apă și o mică bază de tratament care cuprindea un număr de 17 cabine de băi terminate în anul 1922. La parterul clădirii exista un restaurant luxos, câteva saloane pentru muzică și lectură. La primul etaj unde se aflau camerele de lux au fost găzduite de-a lungul timpului personalități ale vremii, oameni de știință și cultură, mari interpreți ai scenei lirice românești, mari interpreți de muzică populară: M. Sadoveanu, acad. Radu Voinea, acad. prof. Gr. Benetato, Rudolf Schweitzer-Cumpăna, Elena Zamora, Ion Dacian, Iolanda Mărculescu, Dan Iordăchescu, Ioana Radu, Maria Ciobanu, Tudor Gheorghe, Elisabeta Polihroniade.

Terasa cu pergole

scări se află un mic bazin în centrul căruia se afla un nimfeu și un amoraș.

Izvorul "Ferdinand"

Izvorul Ferdinand se găsește în parcul balnear, pe malul drept al pârâului Hința, în zona cea mai bogată în ape minerale sulfuroase. Băile Govora este a doua stațiune din Europa unde coexistă 2 tipuri de ape minerale: ape minerale iodate de zăcământ și ape minerale sulfuroase de mică adâncime provenite prin mineralizare. Primele analize, sumare, ale apelor minerale le-a făcut chiar medicul Nicolae Popescu-Zorileanu în perioada 1888-1889. În anul 1882, acestea au fost trimise chimistului Alfred Nicolaus Bernath de Lendway²⁴, care era șeful laboratorului de chimie al armatei. Câțiva ani mai târziu, în 1886, chimistul Alfonso O. Saligny, profesor de chimie industrială, la Școala de Poduri Șosele și Mine, face un nou set de analize complete ale acestor ape, analize care au certificat calitățile terapeutice ale acestora. Proprietățile terapeutice ale „Izvorului Ferdinand” au fost descrise în 1904, de medicul Nicolae Popescu-Zorileanu în lucrarea: „Govora, băi de iod și pucioasă, sărate și ferobromurate”.

Un studiu mult mai amănunțit, al acestui izvor a fost făcut de dr. Fl. Sărățeanu în 1914-1915, care arată pentru prima dată că fântâna „Regina Elisabeta” era formată din sorgintea Maria și sorgintea Ferdinand. Prima amenajare a acestui izvor se poate vedea într-o carte poștală ilustrată, de la începutul secolului XX și era constituită dintr-o cupolă hexagonală susținută de 6 stâlpi de lemn, acoperită cu șindrilă. După anul 1911 „Societatea Govora-Călimănești” ridică o nouă construcție menită să adăpostească izvorul denumit acum „Ferdinand”. Construcția se menține și astăzi sub formă de edicul pe 4 bipode care susțin un acoperiș octogonal din țiglă în solzi sprijinit de căpriori și console care se încheie la vârf cu un ornament asemănător celor de la „Pavilionul de Băi”. În 1922 „Societatea Govora-Călimănești” a ridicat un pavilion arcuit pentru adăpostirea pacienților care fac cură cu apa izvorului. Șarpanta acestuia având un foișor la mijloc, acoperită cu țiglă este susținută de stâlpi

de lemn grupați câte doi și sculptați în stil popular românesc.

Pavilionul adăpostește un mic mobilier de grădină menit să asigure relaxarea și odihna pacienților.

Iluminatul din zona izvoarelor, inițial cu lămpi Kinsen, funcționând cu petrol a fost înlocuit cu cel electric, cu lămpi susținute de stâlpi din fontă în formă de lujer de floare.

Monumentul comemorativ al generalului dr. Nicolae Popescu-Zorileanu a fost construit în anul 1930. Operă a sculptorului Spiridon Georgescu, bustul realizat din bronz se înalță pe un pedestal din piatră. În față, pe soclu are o placă pe care este scris: "Primul cercetător și întemeietor medical al Băilor Govora", iar în spate: "Ridicat în 1930 prin subscripția camarazilor și suferinzilor recunoscători".

Statuia Dr. Zorileanu

Monumentul comemorativ al lui Haralambie Botescu, este opera sculptorului D. Mățăoanu, realizat în anul 1920. Bustul din bronz a dispărut în 2005, se pare că a fost topit, astăzi se păstrează doar soclul de piatră. A fost membru în Consiliul de administrație al „Societății Govora-Călimănești” și în anul 1919 a deținut funcția de administrator delegat. A întemeiat „Institutul de Fizioterapie” din Călimănești, (1912) și Băile Govora (1914).

Monumentul comemorativ al lui I.C. Brătianu, este amplasat pe aceeași terasă cu Pavilionul de Băi, în fața intrării principale a acestuia. Pe soclul de marmură a fost dezvelit bustul din bronz al lui I.C. Brătianu, în vara anul 1905, eveniment consemnat în presa vremii, la care au participat prefectul județului dr. Gh. Sabin și episcopul de Vâlcea acad. Anastasie Mironescu. Imaginea originală a monumentului se află la Arhivele Naționale Centrale Istorice, fondul ” Cantacuzino-Râfoveanu Cazimir”.

Bust I. C. Brătianu

Vila ”Ștefănescu”

Vila Ștefănescu a fost construită în anul 1892 de frații Ștefănescu, originari din Galați. Este o clădire frumoasă, care se întinde pe o suprafață de 750 mp, se ridică în înălțime, pe patru nivele: parter, 2 etaje și mansardă. Elementele constructive și cele ornamentale, foișorul

central și cele laterale dau o imagine rustică edificiului dar și o notă de eleganță și monumentalitate. Elementele dominante de arhitectură populară se împletesc armonios cu cele clasice specifice arhitecturii de la jumătatea secolului al XIX-lea.

La parterul imobilului a funcționat primul ghișeu poștal din Băile-Govora, un restaurant unde aveau loc concerte de muzică populară și baluri (joia și duminica), cafenea, frizeria „Marian și Pava”. În localul acestei frizerii și-a desfășurat activitatea, în perioada 1904-1905, redacția și administrația ziarului *Curierul Govorei*, condus de Georgescu I. Mihai, absolvent al liceului „Frații Buzești” din Craiova, promoția 1895, care deținea funcția de „masseur official”. Ziarul era tipărit la tipografia David J. Benvenisti (Craiova)², fiind al doilea periodic apărut în Govora.

După primul război mondial, în anul 1919, chelnerii, angajați la restaurantul acestui hotel și la Societatea Govora-Călimănești formează o filială a sindicatului chelnerilor din România și organizează un protest împotriva salariilor mici, făcându-și cunoscute revendicările printr-o scrisoare adresată prefectului de Vâlcea.³ Datorită pasiunii pentru jocurile de noroc, contractând mari datorii, proprietarii au ipotecat imobilul, în timpul crizei din perioada 1929-1933, băncii „Albina”. Nereușind să achite obligațiile ipotecare, Banca Națională a preluat imobilul, probabil în baza „Legii lichidării datoriilor agricole” din aprilie 1934. După preluare banca a organizat o licitație pentru vânzarea imobilului, operațiune care nu s-a încheiat, suma pretinsă fiind foarte mare (șaptezeci milioane de lei, cifră neconfirmată documentar). După această perioadă imobilul a găzduit angajații din sistemul bancar și ai ministerului de finanțe. În anul 1938, banca a folosit clădirile anexe din curte, amenajând grajduri, magazine și spații unde a funcționat Imprimeria Monetăriei Naționale.

La subsolul hotelului au fost montate uși blindate și seifuri pentru depozitarea în siguranță a bancnotelor tipărite și a altor documente sau obiecte de valoare. Monetăria a funcționat pe toată perioada războiului și după aceea până în anul 1952; aici având loc mai multe emisiuni monetare. Un eveniment important în trecutul acestui imobil a avut loc în octombrie 1939, când în hotel au fost găzduiți aproape 120 de refugiați polonezi din cei 327 sosiți în Băile-Govora, majoritatea fiind înalți funcționari guvernamentali. Unii autori susțin că aceștia ar fi adăpostit în seifurile de la subsol și o parte din tezaurul Poloniei. Probabil că operațiunea s-a făcut cu cea mai mare discreție datorită delicatei situații de neutralitate în care se afla România și de aceea există puține documente scrise care pot atesta acest lucru. Cert este faptul că refugiații și-au depozitat bijuteriile personale și alte valori în aceste seifuri. Refugiații au locuit în acest hotel până în primăvara anului 1940, sub stricta supraveghere a poliției, prefectul primind rapoarte zilnice în acest sens. Lemnul de foc pentru încălzirea spațiilor a fost asigurat de Ocolul Silvic Băbeni la solicitarea primăriei orașului Băile Govora. Începând cu 1953, încăperile de la parter au fost amenajate ca spații comerciale: magazin alimentar, cofetărie și spații pentru servicii către populație: frizerie, coafură, cizmărie, croitorie ș.a., iar încăperile de la subsol au fost folosite ca magazine și depozite. Camerele de la nivelurile I și II au fost igienizate și pregătite pentru a primi pacienți veniți la odihnă și tratament, majoritatea fiind membrii de sindicat (fostul Consiliu Central al Sindicatelor). Pentru sezonul rece au fost reparate sobele iar de jur-împrejurul clădirii s-au construit geamlâcuri pentru a asigura o mai mare protecție la intemperii.

Prima modernizare importantă a clădirii s-a făcut în perioada 1955-1956, când s-a introdus încălzirea centrală cu radiatoare de fontă; agentul termic (abur) fiind furnizat de uzina termică. Clădirea a fost redenumită vila nr. 11, administratorul

acesteia fiind „Serviciul Medical Balnear Govora” din „Direcția sanatoriilor balneare” a M.S.P.S. (Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale). În scopul asigurării unei asistențe medicale balneare cât mai bune la etajele I și II, au fost amenajate cabinete medicale conduse de către un medic specialist, care avea în subordine câte un asistent și o soră medicală, deoarece imobilul nu avea bază de tratament proprie. Alunecările de teren din zonă, din anul 1966, nu au produs stricăciuni însemnate, doar inundații la subsol produse de apele freatice. În 1972, acest imobil a trecut în administrarea Întreprinderii Economice Regionale Balneare, care în anul următor a executat reparații importante la instalațiile sanitare, electrice, tencuieli și zugrăveli.

În iarna anului 1986, datorită temperaturilor deosebit de scăzute s-au produs mai multe avarii la instalațiile sanitare care au cauzat inundații și degradarea încăperilor. Reparațiile care s-au executat ulterior au fost de slabă calitate și nu au reușit să înlăture cu totul efectul distrugerilor, astfel începând degradarea parțială a clădirii. Această degradare s-a accentuat și mai mult după 1993, când datorită reducerii numărului de turiști, imobilul nu a mai fost folosit. Imobilul a fost revendicat de Banca Națională a României și în urma unui proces care a durat aproximativ trei ani a fost câștigat de fostul proprietar (B. N. R.). În anul 1999, clădirea, anexele și terenul aferent au fost donate Episcopiei Râmnicului (actuala Arhiepiscopie).

În perioada 2001-2007, imobilul s-a aflat în conservare, neexistând fonduri suficiente pentru repararea lui. Această situație a luat sfârșit în 2007, când au început lucrările de reparații capitale. În acest context, demn de remarcat este faptul că, fiind monument istoric, aspectul exterior a fost menținut în totalitate, iar clădirea a fost acoperită cu tablă de cupru, așa cum era inițial.

Cinematograful / Cazinoul

Clădirea cinematografului, altă construcție înscrisă în lista monumentelor istorice împreună cu tot ansamblul parcului central (operă a peisagistului francez Pinard – cca. 1914, în suprafață de 20 ha), este amplasată la 50 m. de strada Tudor Vladimirescu, având fațada principală către strada Parcul Băilor și cea vestică către strada Vasile Alecsandri. Imobilul se înalță pe un platou la același nivel cu Pavilionul de Băi, pe locul în care generalul dr. Nicolae Popescu-Zorileanu a amenajat prima ambulanță militară rurală (1879) și a efectuat primele tratamente unei companii de veterani din Războiul de Independență, aduși de peste Milcov.

Este construit în stil eclectic, neoromânesc, deși elementele ornamentale exterioare cât și cele interioare lasă impresia unui clasicism renașcentist târziu, cu unele trăsături specifice rococoului. Funcționalitatea construcției poartă amprenta arhitectei Virginia Andreescu-Haret, după cum arată o însemnare pe unul din zidurile interioare, lucrarea fiind subvenționată de Societatea Govora-Călimănești, și a fost

dată parțial în folosință în 1930. Sala de spectacole este precedată de un portic cu opt arcuri sprijinit pe capitellurile a șapte coloane. Este remarcabilă acustica sălii și dotările specifice: fosa pentru orchestră, cabine pentru machiaj, pentru mașinist și pentru regizor. Într-un cuvânt această clădire satisface cele mai înalte pretenții, atât ale spectatorilor cât și ale protagoniștilor.

Proiectantul edificiului, Virginia Maria Andreescu-Haret, nepoata pictorului de la Barbizon, Ion Andreescu, nora fostului ministru Spiru Haret, prima femeie arhitect din România și care la acea vreme deținea funcția de inspector arhitect șef în Ministerul Instrucțiunii Publice. Sala avea aproape 400 de locuri la parter și balcon, o scenă de dimensiuni apreciabile (7 m x 5 m), fosa pentru orchestră și cabine de machiaj dedesubt iar pentru introducerea decorurilor, în peretele din spate era practică o ușă mare în două canaturi cu deschidere de peste trei metri. Inițial sala nu a fost prevăzută cu nici un sistem de încălzire, deoarece era folosită numai în sezon, în perioada 1 iunie-15 septembrie.

În perioada 1960-1980 de scena din clădire au beneficiat formațiile de cor, dansuri, brigada artistică și teatru de pe lângă Casa de Cultura „Mihail Sadoveanu”. Pe această scenă a evoluat colectivul de artă dramatică (artiști amatori), care în anul 1961 a obținut locul III pe țară și locul I pe regiunea Argeș cu piesa „Titanic vals” de Tudor Mușatescu. Tot pe această scenă au susținut concerte și recitaluri mari interpreți ai scenei lirice românești (D. Iordăchescu, V. Teodorian, I. Piso, I. Dacian), actori de comedie (D. Rădulescu, F. Zamfirescu, I. Besoiu, E. Maftei, P. Călinescu, N. Constantin, J. Constantin), mari ansambluri folclorice (Doina, Cindrelul), teatrele mari din țară (Giulești, Fantasio, Al. Davila) au prezentat spectacole săptămânal în sezonul de vârf, teatre de păpuși și circ.

După anul 1990 activitatea instituției a intrat în regres, spectacolele erau din ce în ce mai rare, spectatorii din ce în ce mai puțini, cu toate strădaniile celor doi salariați rămași în schemă. Creșterea numărului de canale de televiziune, extinderea rețelei de difuzare prin cablu, reducerea numărului de vizitatori din stațiune, au fost cauzele principale ale acestui regres. Exploatarea sălii de spectacole devine astfel total nerentabilă, iar după anul 2002 cinematograful își încetează definitiv activitatea, aparatura a fiind demontată și ridicată. În primăvara anului 2010, imobilul a trecut în proprietatea Consiliului Local al Orașului Băile Govora, intrând într-o avansată stare de degradare, fapt ce a determinat administrația publică locală să includă edificiul în cadrul unui proiect finanțat de statul român pentru amenajarea unui centru cultural al stațiunii.

Colecția de arheologie, carte și artă veche românească Gheorghe Petre-Govora

Din anul 1973, în cadrul instituțiilor cultural - educative ale județului Vâlcea, funcționează Muzeul din Băile Govora. Fondul muzeistic îl constituie "Colecția de arheologie carte și artă veche românească a preotului Gheorghe Petre - Govora", care timp de peste trei decenii a cercetat plaiurile vâlcene și a adunat un bogat și interesant material arheologic, numismatic, obiecte de artă și carte veche românească.

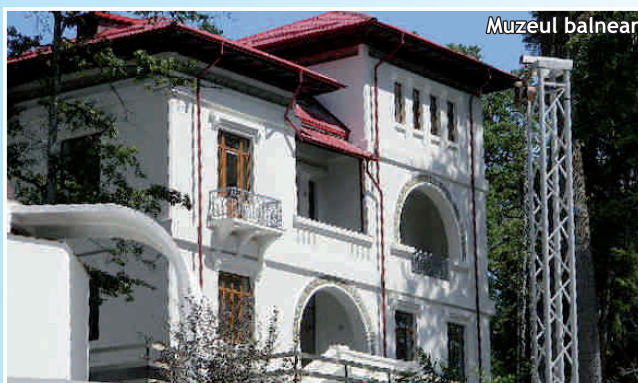
În această acțiune se oglindește pasiunea și priceperea unui intelectual patriot, depozitar și fructificator științific al unor vestigii documentare ale trecutului nostru. În sprijinul acestei acțiuni, autoritățile județene și locale au pus la dispoziția noului lăcaș de cultură, o casă în centrul stațiunii.

Parterul clădirii, compus din patru camere, este rezervat arheologiei, iar etajul conține expoziția de carte veche românească, icoane pictate pe lemn și sticlă din secolele XVII-XIX și obiecte de artă creștină.

Colecția de arheologie conține peste 4000 de piese, începând cu perioada preglaciară reprezentată prin exponate fosile de mamut, ursus arctes și ursus spaeleos din paleoliticul superior, epoca neolitică, perioada de tranziție spre bronz, începutul și epoca bronzului clasic, prima și a doua epocă a fierului, precum și un bogat material arheologic ce documentează formarea, continuitatea și prezențe ale poporului român în hotarele lui firești.

Muzeul balnear și biblioteca

Datând din anul 1912 pe dâmbul ce-i conferă o poziție dominantă în zona centrală și-i pune în valoare monumentalitatea, Vila Iliescu (actualul edificiu al muzeului balnear și bibliotecii), este martora a unui secol de zbucium omenesc, de treceri și petreceri din lume, de speranțe și dezamăgiri, de faceri, prefaceri și contrafaceri.

Clădirea a adăpostit inițial casa de cultură și biblioteca orașului Băile Govora. Din anul 2007 aceasta a fost reabilitată și actualmente aceasta cuprinde Muzeul balnear și biblioteca orășenească.

În cadrul muzeului balnear sunt expuse imagini și documente care atestă dezvoltarea stațiunii balneare Băile Govora, precum și diverse obiecte de mobilier și medicale utilizate la diferite tratamente de-a lungul anilor.

Biblioteca adăpostește peste 50.000 de volume cuprinzând enciclopedii, dicționare, literatură științifică și tehnică, beletristică și cărți cu autografele unor scriitori care au vizitat stațiunea.

În anul 2003, biblioteca a fost mutată la parterul Casei de cultură, actualmente Muzeul balnear, deoarece imobilul în care a funcționat din anul 1977, a fost revendicat și câștigat în instanță de către moștenitorii fostului proprietar.

Ștrandul mineral

Ștrandul mineral

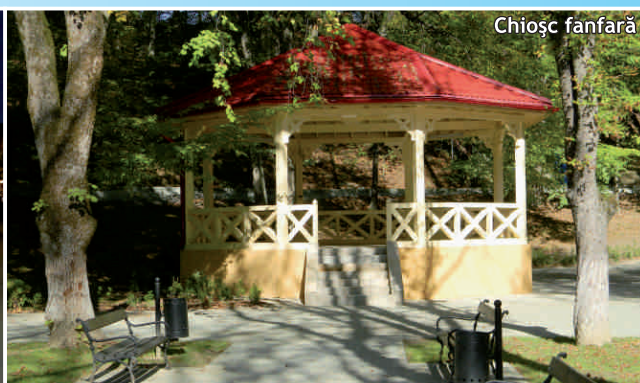
A luat ființă în anul 1988, dispune de trei bazine: unul cu apă minerală iodurată și două cu apă dulce. Bazinul cu apă iodurată este recomandat pentru tratarea afecțiunilor reumatismale.

Obiective turistice în împrejurimi

Băile Govora, datorită așezării într-o zonă de coline și păduri de un pitoresc inedit, este în centrul zonei de răspândire a artei brâncovenești. După cum se știe, județul Vâlcea rivalizează cu județul Neamț în privința mănăstirilor. Putem face excursii pentru a vizita aceste monumente istorice de artă românească. Pe unele dintre ele le putem vizita mergând pe jos, deci într-o drumeție mai mult sau mai puțin lungă, sau cu autoturismul și autobuzele până la anumite distanțe și apoi mergând pe jos, ajungem la destinație.

Fântâna arteziană

Chioșc fanfară

Iată ce putem vizita:

Mănăstirile atrag prin pitorescul lor, prin arta păstrată între zidurile lor, mai toate fiind așezate într-un loc frumos, cu împrejurimi când aspre, de apărare, când blânde ca pentru contemplare. Când vii de la gară, din autobuz se vede **Mănăstirea Govora**, care apare impunătoare, așezată pe o coastă de deal cu ziduri impunătoare. La stația de autobuz din Govora-Sat sau Bulgaru, indicatoarele ți-arată drumul spre mănăstire Govora. Cărarea în lungul grădinii cu mulți pomi te duce la intrarea în mănăstire pe sub turnul clopotniței. Biserica e în mijlocul unui trapez de ziduri, în

Mănăstirea Govora

două laturi, cu chilii și camere de musafiri. Așa cum e azi, e de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu. Înăuntru se mai pot vedea piatra de mormânt a ziditorului vechii mănăstiri, de la sfârșitul secolului XV-lea din care se mai păstrează abia ceva din temelie. E chipul lui Radu cel Mare alături de cel al Doamnei Cătălina, soția lui. În subsol se află locul unde a fost tipografia, acum peste 300 de ani, pe vremea lui Matei Basarab.

De la Mănăstirea Govora, pe cărări tăiate prin pădure, peste muchia de deal, cobori la mănăstirea Surpatele și apoi la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Vizitarea lor se poate face și pe drumul mare (D.J. 649) ce trece pe lângă Hotelul "Belvedere" și mai departe prin comuna Păușești-Otăsău, apoi în Surpatele și în final apoi în comuna Frâncești unde se află Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Mănăstirea Surpatele a fost înălțată de Doamna Maria, soția lui Constantin Brâncoveanu.

Mănăstirea Dintr-un Lemn e tot pe același drum, ceva mai la vale, e mai apropiată de drumul mare (D.J.). Cuprinde în ea mormintele soției lui Șerban Cantacuzino (1725) cu fiul și nepoții săi. Câțiva stejari seculari, de o frumusețe rar întâlnită, străjuiesc bisericuța cu pereții din lemn și acoperiș cu șindrilă, construită cu lemnul dintr-un singur stejar. De aici numele de Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Ceva mai la dreapta de Băile Govora, pe drumul ce merge în comuna Pietrari și de aici către Horezu poți vizita Mănăstirile Bistrița, Arnota și Hurezi. Indicatoarele plantate îți arată traseele respective, înainte de a traversa Bistrița, un drum modernizat se desprinde pe dreapta de șoseaua națională.

Prima așezare este comuna Costești. În centrul comunei drumurile se ramifică, unul din ele ducând spre Băile Costești, localitate balneară de interes local, cu apă minerală sulfuroasă, clorurată, bicarbonată, sodică, hipotonă unde se fac băi calde cu ape minerale în căzi și izvoare pentru cura internă.

Mergi mai departe la Valea Bistriței, în vestitele chei ale Bistriței. Sub peretele de piatră albă este clădită **Mănăstirea Bistrița**. A fost zidită între anii 1491-1492 de boierii Barbu, Pârvu, Danciu și Radu Craioveanu. Mihnea cel Rău o distruge, dar ctitorii săi o refac în 1519, iar Constantin Brâncoveanu o restaurează în anul 1683. Domnitorii Gh. Bibescu și apoi Barbu Știrbei construiesc aici un palat voievodal ca reședință de vară, iar în mijlocul curții înalță între 1846-1850 o biserică domnească gen catedrală. Pictura monumentală din interior poartă semnătura vestitului

Mănăstirea Arnota

pictor Gh. Tătărescu.

Drumul forestier prin cheile Bistriței vâlcene, de un pitoresc inedit, circa 600 m lungime, urcă sus la izvoarele Bistriței în Munții Căpățânii sub vârful Zmeurăului cu o înălțime de 1938 m. La intrarea în chei, cele mai înguste din țară, pe parte stângă, poate fi vizitată peștera săpată de râu în stâncă. Pe aceste meleaguri cresc exemplare vegetale rare și de interes științific ca: tisa, floarea de colț, brusturele negru, garofițele de stâncă, micsandrele de stâncă, mierea ursului, etc. Sunt, în general, 450 de specii, care mai de care mai frumoase și mai interesante. Iar în această apă de munte cresc gustoșii și frumoșii păstrăvi indigeni, mult căutați de pescari.

De la Bistrița, pe șoseaua spre carieră sau pe o potecă lungă de circa 1,5 km se ajunge la **Mănăstirea Arnota**. Este ctitoria lui Matei Basarab. Este adăpostită într-un cadru minunat. În drum se poate face un popas la

Schitu Păpușa (1711-1712) și la Scaunul Doamnei Elima, care s-ar fi odihnit aici când mergea spre ctitoria soțului său Matei Basarab. Este una din primele ctitorii ale lui Matei Basarab. Numele ei se trage de la arnăut, costum în care domnul s-a deghizat și a scăpat de urmărirea haiducilor puși pe urmele lui de turci înainte de a fi domnitor, în interior se află mormântul lui Matei Basarab și al tatălui său Jupân Danciu, pe care se află inscripția "Aici zace Matei Basarab odinioară stăpân și domn al Țării Românești". Arnota, la vremea sa, a fost un focar de cultură românească și a întreținut puternice legături spirituale cu așezămintele culturale de la Bistrița, Govora și Hurez.

Întorși pe șoseaua asfaltată către Hurezu la 3 km pe dreapta se ajunge în satul Romani și la **Mănăstirea Hurezi** ce seamănă cu o cetate cu ziduri groase din cărămidă și piatră. E așezată la poala muntelui, în margini de pădure unde, odată, se aflau mulți ciuhurezi, de aici și numele de Hurezi. S-a construit între anii 1690-1691. Când

Mănăstirea Hurezi

pătrunzi pe sub portal ți se oferă panorama întregului complex brâncovenesc. Privirea nedumerită rătăcește de colo-colo. Nu-ți vine să crezi ochilor. Biserica, foișoarele, frumoasele arcade ale chiliilor formează un tot, atât de frumos și armonios. E o bogăție ornamentală. Este socotit cel mai reprezentativ monument al arhitecturii epocii, de inestimabilă valoare de artă,

așa-numitul "stil brâncovenesc". Interiorul bisericii ca și al paraclisului e un adevărat muzeu de pictură. Culorile așternute de meșterii Marin și Preda își păstrează toată vioiciunea. În tinda bisericii stau înșirate, pe peretele din răsărit, portretele nefericitului domnitor cu copiii și bunicii lui, îmbrăcați în prețioase veșminte, în interior se află mormântul gol al lui Constantin Brâncoveanu, singura descendentă înmormântată aici fiind Ancuța, fiica domnitorului. Pe latura de vest a curții există un colț deosebit și anume paraclisul mănăstirii, sala de mese și bucătăria. Pe latura sudică se află fosta reședință domnească care cuprinde sala gărzilor, sala consiliului, locuința propriu-zisă și o bibliotecă. În cancelaria domnească, o pisanie amintește că

"această casă cu hrană sufletească oferă iubitorilor masa prea înțeleaptă a curților". La vremea sa mănăstirea Hurezi a fost unul din cele mai importante și mai bogate centre de cultură din țara noastră. Pe valea Romanilor faci o excursie și cei amatori de păstrăvi pot să se delecteze cu undița.

Înainte de a intra în Horezu, pe un drum local ce se desprinde, în stânga ajungi la **Complexul muzeistic Măldărești**, format din două cule, construcții specifice nordului Olteniei în sec. XVI-XVIII și o biserică. Se pot vedea cula Greceanu din sec. XVI și cula lui Duca în 1812 (în limba turcă kuli înseamnă locuință fortificată, ascunzătoare). Cele două cule au devenit muzee.

Cula Greceanu

Cula I. G. Duca

Ne întoarcem și vizităm Horezu, un centru comercial cu tradiții meșteșugărești în arta lemnului și olăritului. Anual, în prima duminică din luna iunie, are loc târgul olarilor din țară, cunoscut sub numele de "Cocoșul de Hurez". La 8 km de Horezu se află satul oierilor Vaideeni, unde, tot în luna iunie se organizează nedeea

Ceramică Horezu

Dansuri populare

păstorească "Învârtita dorului", la care participă oierii de pe ambii versanți ai Carpaților. Acest sat a fost întemeiat de păstori (oierii de lângă Sibiu) și păstrează un tezaur folcloric ciobănesc. De aici din Vaideeni poți merge pe frumoase trasee turistice ca valea Lucavățului și spre Munții Căpățânii. De la Horezu poți merge mai departe spre peștera Polovragi, și mai departe spre frumosul Novaci și de aici mai departe la cabana Rîncea și mai departe pe drumul național Novaci-Sebeș la 18 km de Novaci.

Întorși pe șoseaua națională asfaltată către Horezu, un drum spre dreapta te duce spre satul Bărbătești unde se poate vizita o renumită școală de țesături populare. În centrul comunei există un muzeu cu obiecte ale

Țesături artistice - zona Băile Govora

meșteșugarilor locali. Din această comună, pe o cărare, prin pădure, ajungi la schitul Pătrunsa. Tot din Govora dacă pleci într-o excursie scurtă prin Stoenеști către satele Dobriceni, Zmeurăt, dai de schitul Jghiabului, într-un cadru natural de pădure și bei apa de izvor rece care te înviorează.

Din Băile Govora se mai pot face excursii pentru vizitarea stațiunilor Ocnele Mari și Ocnița. Exploatarea de sare din Ocnele Mari sunt cunoscute încă din vremea romanilor. Pe dealul Coasta s-au descoperit urmele cetății dacice Buridava.

Factorii terapeutici de aici sunt: apa sărată a lacului helioterm (helios = soare) încălzit de soare, în care se fac băi în aer liber, cu o plajă de jur împrejur unde se fac băi de soare. Aici există și nămolul sapropelic fosil adus cândva și în Băile Govora cu care se pot face băi de nămol, cataplasme, împachetări. Sunt și instalații pentru băi calde cu ape minerale sărate. Tot în Ocnele Mari se poate vizita care este amenajată la 225 de metri față de nivelul mării. În interior se află o biserică, un muzeu, restaurant, magazine de suveniruri, baruri, un teren de fotbal, de baschet, de tenis, masă de biliard, locuri de joacă pentru copii, etc. La Ocnița există un lac cu apă sărată în aer liber și instalații cu vane pentru ape sărate calde. Pentru cazare există vile modernizate și un sat de vacanță cu 100 de locuri. Există o cantină pensiune și restaurant. Concentrația de sare a apelor de aici este de 216-250 g la litru. Sunt, deci, hiperconcentrate.

După ce ia sfârșit vizita în aceste stațiuni, ajungem în orașul Rm. Vâlcea, capitala județului Vâlcea. În acest oraș se pot vizita:

- Muzeul județean, cu secții de istorie, etnografie și arte populare.
- Casa memorială "Anton Pann", construită la sfârșitul sec. al XVIII-lea în stil românesc. Aici sunt expuse obiecte ce au aparținut autorului "Poveștii vorbeii".
- Dealul Capela cu monumentul Eroilor de pe vârful căruia se poate vedea în ansamblu întreg orașul, unde există și un han și popas turistic.
- Complexul muzeistic memorial Gheorghe Magheru.
- Parcul Zăvoi amenajat din ordinul domnitorului Barbu Știrbei cu un lac de agrement.
- Muzeul arhitecturii populare vâlcene situat la ieșirea din oraș, spre Bujoreni, drumul spre stațiunea Călimănești. În apropiere se află culă, o clădire cu un etaj construită în 1812 de serdarul Preda Bujoreanu.
- Lacul de acumulare al hidrocentralei Rm. Vâlcea (7,5 km lungime 200-800 m lățime, pe râul Olt) și

pe care se fac plimbări cu bărcile.

Rm. Vâlcea este la răscruce de drumuri de unde se poate pleca spre renumitele stațiuni balneare Olănești, Călimănești-Căciulata - Cozia, valea Lotrului spre stațiunea Voineasa.

La Olănești se pot vizita cele 23 de izvoare de ape minerale și vestitul izvor 24. Aici se poate vedea biserica din lemn a lui Horia construită în 1746 și din stațiune poți face drumeții spre Piatra Arsă, Lacul Frumos, Peștera Pescarului și pe pâraul Tisa, la Cheile Reci, pe valea Cheii, la Schitu lezeru, Schitu Pahomie, schitul Pătrunsă.

Pe valea Olănești poți merge la muntele Stogu, se poate urca pe munții Căpățâni sau de la centrul Cheia se poate ajunge la masivul Buila, Pârâul de piatră, Muntele de piatră, între râuri. În aceste pârauri trăiește păstrăvul indigen. Sunt locuri bune de pescuit pentru iubitorii sportului cu undița.

Să nu pierdeți ocazia cât stați în stațiune să nu vizitați și stațiunea Călimănești-Căciulata-Cozia-Bivolari, cu izvoarele sale vestite, mănăstirea Cozia - mărturie a epocii de glorie a neamului nostru de sub domnia lui Mircea cel Bătrân. În insula Călimăneștiului se poate vedea schitul Ostrov care a fost zidit de Radu cel Mare în 1500 și reclădit de Neagoe Basarab. Traversând Oltul peste podul Jiblea se poate ajunge la vârful Cozia și cabana Cozia, o rezervația naturală cu multe plante și arbori, cu o peisagistică inedită. De la Căciulata se ajunge la plaiul Priboieni, vârful Claia cu brazi, vârful lui Stan, satul Valea lui Stan, pe Lotru după o drumeție de 12-14 ore.

O plimbare cu autoturismul de la Căciulata pe Valea Oltului te face să ajungi la Brezoi și, de aici, parcurgi splendida vale a Lotrului. E bogată în lacuri dătătoare de energie electrică. E valea cu frumuseți peisagistice rar întâlnite. Puteți vedea frumusețile munților Parâng, cu cele peste 30 de lacuri glaciare ale sale. Rămâi în extaz față de frumusețile naturale oferite cu dărnicie în amestec cu cele făurite de munca destoinică și creatoare a omului. Vei putea vedea astfel Valea Latoriței plină de farmec, una din cele mai frumoase văi din Carpații românești. Ea este însoțită de un drum ușor de străbătut care urmărește culmea dintre pâraiele Rudăreasa și Mănăileasa până la Muntele Turcitu (2054 m), unde se întâlnește un alt drum pornit de la Ciunget pe culmea Repezi (1976), continuă împreună apoi prin muntele Puru până ce ajunge la vestita transalpina în zona alpină dintre Novaci și Sebeș. Să vizitați Ciungetul, unde puteți admira hidrocentrala Lotru, barajul Vidra cu înălțimea de 121 m, lungimea de 10 km și lățimea de 450 m. Lacul de acumulare se întinde pe km de

Lacul Vidra

baraj spre obârșia Lotrului. Aducțiunile secundare care aprovizionează lacul captează 86 de pârauri din munți, între care: Latorița, Jiul de est, Jiețul, Luncavățul, Cerna, Bistrița, Uria, Latrioara, râul Olteț.

Pe șosea se merge mai departe pe malul drept al Oltului și, după ce se trece de satul Valea Măceșului și se străbat câteva serpentine săpate în stâncă se ajunge la Voinești și de aici la stațiunea

climatică Voineasa, la cca. 700 m altitudine, cu o capacitate de cazare de 2500 locuri. De la Voineasa spre nord, pe un drum cu o durată de 10 ore se merge la cabana Hoteagu, cabana Dobrunu cu castelul de vânătoare și de aici la cabana Balindru, lacul Vidra, la Obârșia Lotrului. La 2 km vest de Voineasa mergi în satul Capra Foi cu vechi tradiții folclorice ciobănești. De aici, pe o șosea din dreapta ce urmează Lotrul prin Cataracte se ajunge la lacul Vidra în apropierea căruia este prevăzut să se amenajeze un ansamblu de 3 stațiuni climatice. Și de la Vidra se poate ajunge pe șosea la Obârșia Lacului și de aici spre Novaci, Petroșani, Sebeș. Numeroase cărări duc la lacul glaciuar Gâlcescu de unde izvorăște Lotrul. Acest lac este cel mai mare din Parâng și singurul

Valea Oltului văzută de pe vf. Cozia

Obârșia Lotrului

cu faună piscicolă populată natural cu vestiții păstrăvi destul de mari. În împrejurimile acestui lac este o rezervație geologică și botanică interesantă prin turbăria situată la ieșirea apei din lac, prin flora rară și prin vegetația densă de jnepeni care înconjoară lacul.

"Nicăieri pădurile nu mi s-au părut mai odihnitoare ca aici

...

*pentru că Govora este un minunat oraș așezat între păduri,
din subsolurile căruia țâșnesc ape dătătoare de sănătate,
cu un cer limpede, coborât cu fruntea pe dealuri, o lume de basm
pe care nu poți s-o uiți niciodată."*

(Lucian Avramescu - "Transplantul de albastru")